

Vereniging van Rivierwaterbedrijven

Waterwinstation ir. Cornelis Biemond
Groenendaal 6
NL - 3439 LV Nieuwegein

Telefoon: ++31 (0)30 - 600 9030
Fax: ++31 (0)30 - 600 9039
E mail: riwa@riwa.org
Internet: www.riwa.org

Aan het **Inspraakpunt**
Ontwerp-Stroomgebiedbeheerplannen
Postbus 30316
2500 GH Den Haag

17 juni 2009
3/B 28 483

Geachte mevrouw, mijnheer,

Hierbij geeft RIWA-Rijn haar reactie op het ontwerp Stroomgebiedbeheerplan Rijndelta 2010-2015 (SGBP) dat op 22 december 2008 ter inzage is gelegd. RIWA-Rijn is de vereniging van drinkwaterbedrijven die water uit het Nederlandse deel van het Rijnstroomgebied gebruiken als bron voor de drinkwaterbereiding. De kwaliteit en kwantiteit van oppervlaktewateren zijn van eminent belang voor de continuïteit van een onberispelijke drinkwatervoorziening. Niet voor niets heeft drinkwatervoorziening, na veiligheid en voorkomen van onomkeerbare schade, de hoogste prioriteit in de nationale verdringingsreeks (figuur 3-3 op pagina 61 van het hoofdrapport).

RIWA-Rijn is teleurgesteld dat het bereiken van een goede chemische toestand van alle waterlichamen in het Rijnstroomgebied in 2015 onmogelijk lijkt te zijn. Dit is toch een belangrijke doelstelling van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Een deel van de verklaring lijkt gelegen in de constatering dat het KRW-maatregelenprogramma in de eerste plaats bestaat uit maatregelen die worden genomen op basis van nationale en Europese richtlijnen die reeds van kracht waren voor de KRW¹. Ook de hierop aanvullende maatregelen blijken voor een deel voortzetting van bestaand beleid te zijn. De vraag dringt zich op of er wel met voldoende ambitie gewerkt wordt aan het implementeren van de KRW en het bereiken van de doelstellingen.

RIWA-Rijn heeft de volgende suggesties ter verbetering van het SGBP, die vanuit het drinkwaterperspectief relevant zijn:

Vul de KRW-plannen aan met maatregelen om bedreigende stoffen te reduceren

Een analyse van alle waterplannen die in het Nederlandse deel van het Rijnstroomgebied zijn uitgebracht wijst uit dat reductie van de zuiveringsinspanning door drinkwaterbedrijven op korte termijn (2015) niet haalbaar is en ook op lange termijn (2027) niet de inzet lijkt te zijn. Dit verbaast ons, aangezien artikel 7 van de Kaderrichtlijn Water (KRW) dit wel als doelstelling beschrijft en daarmee de doelstellingen uit EU-Richtlijn 75/440/EEG overneemt. Wij begrijpen dat de opgave om de wateren in een goede ecologische toestand te krijgen groot is. Dit neemt niet weg dat de inspanningen om de goede ecologische toestand te bereiken, zoals beschreven in het SGBP, te weinig opleveren voor een verbetering van het oppervlaktewater als drinkwaterbron. De verbetering van de chemische kwaliteit van de wateren verdient meer

¹ Hoofdstuk 6 Maatregelenprogramma, samenvatting, pagina 119

aandacht. Wij pleiten voor aanvulling van de voorgestelde maatregelen om de stoffen, die de bereiding van

drinkwater uit oppervlaktewater bedreigen, aan te pakken. Het betreft hier voornamelijk stoffen die niet onder de KRW Prioritaire stoffen of onder het BKMW ressorteren, zoals geneesmiddelen.

Ontwikkel beschermingsbeleid voor oppervlaktewaterwinningen

Rijkswaterstaat geeft in het ontwerp-Beheer- en Ontwikkelplan voor de Rijkswateren 2010-2015 (BPRW) expliciet aan zorg te dragen voor de bescherming van de innamepunten. Die taak voert Rijkswaterstaat uit in samenwerking met andere overheden en drinkwaterbedrijven. Rijkswaterstaat introduceert beschermingszones rondom de innamepunten in het BPRW. Wij zijn met Rijkswaterstaat van mening dat het instellen van een specifieke beschermingszone alle betrokkenen duidelijk maakt dat rekening dient te worden gehouden met de voor drinkwater benodigde kwaliteit van het water. De zones zijn door Rijkswaterstaat gedefinieerd als gebieden waar calamiteiten binnen een korte tijd een risico kunnen vormen voor de drinkwaterwinning. De beschermingszones zullen leiden tot een reductie van incidenten. Om te komen tot een structurele verbetering is echter meer nodig. Het gebiedsdossier is een goede optie. Een gebiedsdossier bundelt alle informatie over de directe omgeving van een innamepunt, die relevant is voor de kwaliteit van bronnen voor drinkwater. Op basis van het gebiedsdossier kunnen beschermingsmaatregelen geformuleerd worden. Het opstellen van gebiedsdossiers door Rijkswaterstaat, waarin alle relevante informatie over de directe omgeving en voorzieningen op het innamepunt wordt gebundeld, is dan ook een nuttige nieuwe ontwikkeling. Om de bescherming van oppervlaktewaterwinningen en het gebiedsdossier een succes te laten worden, is het echter wel nodig om meer duidelijkheid te scheppen over de verantwoordelijkheden van de betrokken overheden. Nu schetsen Rijkswaterstaat, provincies en waterschappen in het Rijnstroomgebied hiervan nog een te gemêleerd beeld.

Overigens acht RIWA-Rijn de bestaande onduidelijkheden bij oeverfilteraatzones bijzonder onwenselijk. Ook hier dreigen verantwoordelijkheden heen-en-weer geschoven te worden tussen het Rijk en de Provincie.

Voorkom afwenteling van problemen binnen het stroomgebied

In het SGBP en de onderliggende plannen is geen rekening gehouden met de invloed van bovenstroomse vervuilingen op de kwaliteit van de benedenstroomse waterlichamen. Het drinkwaterbelang van de Rijn is niet alleen een zaak van Nederland, ook vanuit het bovenstroomse deel wordt een belangrijke bijdrage aan de vervuillingslast geleverd. RIWA-Rijn is de Nederlandse delegatie in de Internationale Commissie ter Bescherming van de Rijn (ICBR) erkentelijk voor de inzet om voor een door de IAWR, de overkoepelende organisatie van waterleidingbedrijven langs het gehele Rijnstroomgebied, ingediende reeks van probleemstoffen te komen tot voorstellen voor streefwaarden, maar verzoekt tevens dat deze inzet met nadruk wordt gecontinueerd.

In dit verband wordt gewezen op de nog steeds bestaande situatie dat gegevens over scheepsbewegingen betrouwbaar zijn, ondanks dat deze gegevens waardevolle informatie zijn bij het traceren van door schepen veroorzaakte verontreinigingen met MTBE/ETBE.

Hou vast aan het principe 'de vervuiler betaalt'

In het Nationaal Waterplan wordt de beleidskeuze gemaakt voor een combinatie van aanpak bij de bron, hergebruik en zuivering en 'de vervuiler betaalt' om concentraties van verontreinigende stoffen in het oppervlaktewater en grondwater te verlagen. In het SGBP is

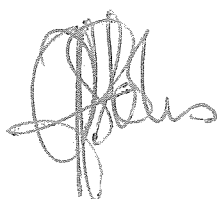
gezocht naar de meest kosteneffectieve maatregelen en is niet principieel het uitgangspunt 'de vervuiler betaalt' gehanteerd. In de Decemhernota van 2006 werd nog gesteld dat bij het zoeken van de meest kosteneffectieve maatregelen rekening gehouden wordt met het principe dat de vervuiler betaalt en niet de gebruiker van schoon drinkwater hoort te betalen. RIWA-Rijn pleit voor herintroductie en nadere uitwerking van het principe 'de vervuiler betaalt' in het SGBP.

Toets lozingsvergunningen aan effect op innamepunten

RIWA-Rijn is van mening dat een lozing op het oppervlaktewater, waar ook in het stroomgebied, zo dient te worden vergund dat het mogelijk blijft om de doelen uit het BKMW te halen op het innamepunt². De emissie-immissiebenadering, die momenteel bij vergunningverlening op basis van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) wordt uitgevoerd, kan hiervoor gebruikt worden. Om te allen tijde de innamepunten in het stroomgebied voldoende te beschermen zal deze toets rekening moeten houden met variaties in het debiet en met mengzones rondom emissiepunten.

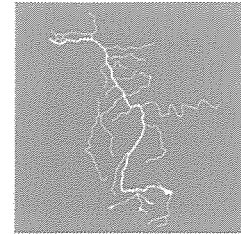
Ter informatie zend ik hierbij tevens de brief die ons koepelverband de IAWR (Internationale Arbeitsgemeinschaft der Wasserwerke im Rheineinzugsgebiet) heeft gezonden aan de ICBR (Internationale Commissie ter Bescherming van de Rijn) over de Rijn Deel A, Overkoepelend Deel.

Met vriendelijke groet,

Dr Peter G. Stoks
Directeur RIWA-Rijn

² Paragraaf 6.8 van het hoofdrapport, onder kop 'Regulering puntlozingen oppervlaktewater', pagina 152

IKSR
Internationale Kommission
zum Schutz des Rheins
Kaiserin Augusta Anlagen 15
56068 Koblenz

Köln, 12. 05. 2009

**Betr.: Bewirtschaftungsplan für die internationale Flussgebietseinheit
Rhein, Teil A, Übergeordneter Teil**

**Hier: Forderung nach Renaturierung auch und insbesondere für die gute
chemische Qualität**

Sehr geehrte Damen und Herren,

gerne kommen wir der Möglichkeit nach, im Rahmen der Öffentlichkeitsbeteiligung zu dem international koordinierten Entwurf des Bewirtschaftungsplanes für die internationale Flussgebietseinheit Rhein, Teil A, übergeordneter Teil ergänzend im übrigen auch zu unseren bisherigen Einlassungen in den Arbeitsgremien der IKSR sowie der Informationsveranstaltung für die Verbände des Bundesministeriums für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit am 11. Mai 2009 in Bonn Stellung zu nehmen.

Auf regionaler Ebene werden die in IAWR zusammengeschlossenen Mitgliedsverbände ARW, AWBR und RIWA weitergehende, detaillierte Stellungnahmen abgeben, so dass wir uns an dieser Stelle auf Grundsätzliches beschränken.

Zunächst möchten wir auf unsere Memoranden verweisen:

- Grundwassermemorandum 2004,
- Die Schlusserklärung Wien 2005 (Forderungen der Wasserwerke an die Umsetzung der EU-Wasserrahmenrichtlinie) sowie das
- Donau- Maas- Rhein Memorandum 2008,

in denen jeweils inhaltlich ausführlich dargestellt und begründet unsere Positionen zum Umgang mit der EU-WRRL sowie unsere Erwartungen und Forderungen niedergelegt sind.

Diese Papiere erhalten wir in vollem Umfang aufrecht.

Zur Vorlage des Bewirtschaftungsplanes ist festzuhalten, dass die EU-WRRL für die Gewässer eine die gute ökologische Qualität fordert.

Die Wasserwerke entlang des Rheins unterstützen diese Forderung nach ökologisch intakten Gewässern, weil damit zwingend verbunden ist, dass anthropogene Belas-

tungen bis auf unkritische Spurenkonzentrationen von kleiner 0,1 µg/L renaturiert werden.

Diese Forderung ist auch niedergelegt im Donau- Maas- Rhein Memorandum 2008, das wir Ihnen ebenso wie die beiden anderen genannten Memoranden als Anlage nochmals beifügen.

Gute ökologische Qualität orientiert sich, - wie bei der morphologischen Zielsetzung, - an dem vom Menschen unbeeinflussten Ursprungszustand; das Ziel heißt also: Renaturierung.

Dieses Ziel auch bei der physikalisch-chemischen Beschaffenheit der Gewässer zu erreichen, ist die Voraussetzung dafür, dass die Umsetzung der WRRL zu den erforderlichen Fortschritten im Gewässerschutz führt.

Bei Durchsicht des Bewirtschaftungsplanes Teil A im Lichte der inzwischen bekannt gewordenen Tochter- und Begleitrichtlinien sowie weiteren politischen Akten auf EU-Ebene (zu nennen sind insbesondere die EU-RL zu Umweltqualitätsnormen in der Wasserpolitik sowie die Grundwasserrichtlinie, aber auch die mangelnde Berücksichtigung der Wasserwirtschaft bei der Neustrukturierung der europäischen Landwirtschaftspolitik -cross-compliance- und dem zukünftigen Umgang mit Pestiziden) kommen den in IAWR zusammengeschlossenen Wasserwerken jedoch ernsthafte Zweifel, dass die dargelegten Maßnahmen geeignet sind, die in Art. 7 Abs. 3 verankerte Zielsetzung, nämlich den Aufwand für die Trinkwassergewinnung tatsächlich und so nachhaltig zu reduzieren, so dass lediglich naturnahe Verfahren wie Ufer- und Sandfiltration auskömmlich sind.

Insofern verbinden wir die anlässlich der Informationsveranstaltung für die Verbände am 11. Mai 2009 gegebene Zusicherung, dass alle (!) in der WRRL genannten Artikel bei der Planung von Maßnahmen und Aufstellung der Bewirtschaftungspläne Berücksichtigung finden mit der Erwartung, dass bei der schlussendlichen Umsetzung der Maßnahmen diese so gestaltet werden, dass die Zielsetzungen insbesondere des für uns so wichtigen Artikels 7 auch tatsächlich erreicht werden.

Wir möchten daher an dieser Stelle unsere mehrfach vorgebrachten, und in den o. g. Memoranden niedergelegten Forderungen erneuern und Sie bitten, diese bei der Umsetzung des WRRL zum Wohle von rund 30 Millionen, von einer guten Rheinwasserqualität abhängigen Menschen zu berücksichtigen.

Mit freundlichen Grüßen

Parkgürtel 24
50823 Köln
Deutschland
Telefon (+49) 221 178-2991
Telefax (+49) 221 178-2258
iawr@iawr.org

Präsident
Dipl.-Ing.
Johann Martin Rogg

Geschäftsführer
Dipl.-Geol.
FraJo Wirtz

Sparkasse KölnBonn
BLZ 370 501 98
Kto Nr.: 44 79 29 68